

Correctievoorschrift HAVO

2013

tijdvak 2

kunst

beeldende vormgeving - dans - drama - muziek - algemeen

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Examens (CvE) op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet CvE de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.
- 3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
 - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, hoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;

3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.

- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB2 Als het College voor Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.
Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.
Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

- a. Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
- b. Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden WOLF-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt. In dat geval houdt het College voor Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 71 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Blok 1

1 maximumscore 1

een van de volgende:

- Het was de opvatting dat kerken sober moesten zijn (qua inrichting), omdat het woord van God centraal moest staan (en niet allerlei pracht en praal).
- Het maken van afbeeldingen werd door calvinisten op basis van een (letterlijke) Bijbelinterpretatie (Exodus 20:4) afgekeurd.

2 maximumscore 2

twee van de volgende:

- tekenen naar het leven / model
- bestuderen (van de menselijke) anatomie
- bestuderen van de klassieken
- het tekenen van portretten / tronies

per juist antwoord

1

3 maximumscore 1

een van de volgende:

- Doordat gravures in oplage gemaakt werden, konden ze voor een lage prijs verkocht worden. Hierdoor vormden ze een mogelijke extra inkomstenbron voor een kunstenaar.
- Doordat gravures in oplage gemaakt werden, waren ze geschikt als promotiemateriaal voor het werk van de kunstenaar.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4 maximumscore 2

twee van de volgende:

- De bisschopsmantel is een herinnering aan de katholieke geloofsgemeenschap van vóór de Reformatie, toen Utrecht nog een bisdom was en/of de weergave van de bisschopsmantel benadrukt het belang van het (ooit) katholieke bolwerk dat Utrecht was.
- Doordat de mantel nu wordt gedragen door een Bijbelse figuur benadrukt Bloemaert de (symbolische) waarde van de bisschopsmantel.
- De goudbrokaten mantel draagt in al zijn pracht bij aan het uitdragen van het katholieke geloof en/of draagt bij aan het onderstrepen van de invloed/macht die het katholieke geloof blijkaar nog heeft.
- Dat was mogelijk een wens van de opdrachtgever.

per juist antwoord

1

5 maximumscore 3

drie van de volgende:

- Jezus staat centraal door de belichting / Jezus zit volledig in het licht.
- Jezus heeft een opvallend lichte kleur, waardoor hij contrasteert met de (donkerdere) omgeving.
- (Bijna) alle personen richten zich naar Jezus.
- De belangrijke compositorische richtingen wijzen naar Jezus, (zoals de lijn van de ster van Bethlehem en/of Jezus staat bijna op de diagonalen).

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

6 maximumscore 4

twee van de volgende antwoorden:

antwoord 1:

- verklaring: Een schilder van historiestukken moest voor een historiestuk verschillende andere (onderliggende) genres beheersen 1
- toelichting: In dit schilderij toont Bloemaert dat hij in staat is een landschap te schilderen en/of figuren en portretten kan schilderen en/of de stofuitdrukking van verschillende materialen weet te treffen (bijvoorbeeld metaal / goud van de bokaal / hermelijnbont) 1

of

antwoord 2:

- verklaring: Een schilder van historiestukken moest het talent bezitten om de onderdelen van onderliggende genres op een overtuigende wijze samen te brengen 1
- toelichting: Bloemaert toont hier dat hij figuren op een logische/sprekende wijze kan groeperen en/of de figuren op een overtuigende wijze in een omgeving/het landschap kan plaatsen en/of belichting en stofuitdrukking van de verschillende onderdelen in samenhang kan brengen 1

of

antwoord 3:

- verklaring: Een schilder van historiestukken moest kennis hebben van de Bijbel (en de klassieken) 1
- toelichting: Met het schilderen van deze scène (de aanbidding van de drie koningen) toont Bloemaert dat hij (ook) beschikt over de nodige intellectuele bagage/kennis en/of toont hij zijn kennis van de Bijbel en/of zijn kennis van de conventies rondom de weergave van dit onderwerp in verschillende elementen van het schilderij, zoals bijvoorbeeld het uiterlijk van de drie koningen en/of de kleding van Maria 1

of

antwoord 4:

- verklaring: Een schilder van historiestukken moest praktisch/financieel zo'n grote opdracht aankunnen 1
- toelichting: Het formaat van dit schilderij is fors en de uitwerking is gedetailleerd, daardoor was het werk tijdrovend en/of voor het vervaardigen van dit schilderij is een grote werkplaats (met leerlingen) nodig en/of in het schilderij zijn veel kleuren verwerkt, sommige pigmenten waren zeer kostbaar 1

Opmerking

Voor de verklaringen maximaal 2 scorepunten toekennen.

Voor de toelichting op de verklaringen (aan de hand van aspecten van het schilderij) maximaal 2 scorepunten toekennen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

7 maximumscore 3

drie van de volgende:

- (lichtwerking) In beide schilderijen is sprake van een groot licht/donker contrast.
- (compositie) In beide schilderijen is sprake van een ondiepe ruimte waarbij de beschouwer dicht op de figuren lijkt te staan / de beschouwer bijna deelgenoot wordt van het moment door de opstelling/groepering van de figuren.
- (scène) In beide schilderijen is sprake van een keuze voor een dramatische weergave (van een hoogtepunt uit het verhaal) / keuze voor een levendige scène en/of veel aandacht voor interactie tussen de figuren (door weergave van houding en mimiek).
- (realisme) In beide schilderijen lijkt er sprake van 'gewone mensen' die model staan voor de Bijbelse figuren / de figuren lijken levensecht / zijn (waarschijnlijk) gebaseerd op portretstudies en/of in de stoffering van beide schilderijen wordt gekozen voor alledaagse / realistische elementen/voorwerpen (het servies / het mandje met hooi).
- (kleur) In beide schilderijen wordt gebruikgemaakt van een heldere kleur die duidelijk afsteekt tegen de overige donkere / gedempte tinten in het schilderij.
- (hanteringswijze) De schildertrant is in beide schilderijen fijn te noemen, de details worden uitgewerkt.

per juist antwoord

1

8 maximumscore 3

De weergave van alledaagse onderwerpen zoals (drie van de volgende):

- het dagelijks leven in huis
- stillevens
- typisch Hollandse landschappen en/of stadsgezichten
- (groeps)portretten (van burgers)

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Blok 2

9 maximumscore 1

Kunstenaars in deze tijd werkten samen omdat (een van de volgende motivaties):

- ze wilden breken met het verleden (en waren daarom samen op zoek naar nieuwe vormen / originaliteit) / ze een nieuwe opvatting over kunst wilden brengen / ze streefden naar een nieuwe maatschappij.
- ze geïnteresseerd waren in elkaars disciplines en in de grenzen van hun eigen discipline / ze op zoek waren naar de grondslagen van de kunst.

10 maximumscore 2

twee van de volgende:

- Je hoort een aankondiging door een spreekstalmeester/ ceremoniemeester (net als in een variététheater, ook is er net als in het variététheater publieksrumor te horen).
- Je hoort trommels, bekkens en koperblazers (eenzelfde instrumentatie als in een variété-orkest).
- Je hoort een mars / marsmuziek (een muzikaal genre dat vaak gebruikt werd in variété-stukken bij de entree van de artiesten).

per juist antwoord

1

11 maximumscore 3

De combinatie van symfonische en populaire muziek (drie van de volgende):

- was anti-academisch, het was een middel om conventies te doorbreken.
- was een manier om symfonische muziek te populariseren.
- was een manier om populaire muziek (die hun persoonlijke interesse had) een plek te geven (in het 'hoge' cultuurgebied).
- was een manier om nieuwe/originele muziek te maken, anders dan romantische / impressionistische / expressionistische muziek.
- was een middel om het publiek te bescapen, te verrassen / te shockeren / origineel te zijn.

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

12 maximumscore 1

Met de titel wordt gesuggereerd dat de muziek eenzelfde functie vervult als de stoffering in een vertrek (behang, meubilair, gordijnen et cetera), de muziek moest fungeren als een gebruiksvoorwerp / als 'akoestisch behang' / als achtergrondmuziek / als middel om een (aangename) omgeving te scheppen.

13 maximumscore 4

De muziek (vier van de volgende):

- is beperkt qua dynamiek
- is beperkt qua klankkleur
- kent veel herhaling van instrumenten
- kent veel herhaling in melodie / motief / thema
- heeft een laag tempo
- kent een redelijk kleine omvang van toonhoogten (kent geen heel hoge of heel lage tonen)

per juist antwoord

1

14 maximumscore 2

Het stuk kan als absurdistisch / pre-dada worden opgevat omdat (twee van de volgende) :

- de tekst/dialog nergens over gaat, zeer ongebruikelijk is / niet is te volgen.
- de muziek springerig is, bijna zonder structuur.
- er absurde dingen in voorkomen, zoals de bijna 'levensechte' mechanische aap.
- de verwachting van het publiek / de gang van zaken wordt ontregeld (bijvoorbeeld door de entree van de aap).
- er sprake is van buitenissige kleding en/of extreme grime en/of een vreemd decor.

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

15 maximumscore 2

Theater was voor kunstenaars aan het begin van de twintigste eeuw dé plek om hun ideeën te verwezenlijken, omdat (twee van de volgende):

- het (ten opzichte van de monodisciplinaire benadering) een uitbreiding betekende van middelen, namelijk ook tekst, verhaal, muziek, dans, beweging et cetera.
- ze er konden samenwerken met kunstenaars uit andere disciplines en/of discipline overstijgend konden werken.
- de totale setting waarin hun kunst getoond werd, bepaald / gemanipuleerd kon worden (Voorbeeld 1: het werk van beeldend kunstenaars, zoals maskers en decors, was opgenomen in een totaal: acteurs / muziek et cetera. Voorbeeld 2: voor componisten: muziek klonk in een setting waarin ook de ruimte een specifieke invulling kreeg, in de vorm van decors en het spel van acteurs).
- er in deze setting een directe relatie was met het publiek, het publiek kon directer geconfronteerd/gechoqueerd worden.

per juist antwoord

1

Blok 3

16 maximumscore 3

- decor: Er werd gekozen voor gebruik van echte meubels: tafels, stoelen, kachel et cetera. die representatief waren voor dat milieu in die tijd 1
- rekwisieten: Er werd gekozen voor authentieke gebruiksvoorwerpen, zoals echte pannen, die in die tijd in dat milieu werden gebruikt 1
- kostuums: Er werd gekozen voor authentieke kostuums, klederdracht / kleding die specifiek hoorde bij het vissersmilieu in die tijd 1

17 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Craig dacht anti-realistisch, hij streefde een abstractere vorm van theater na. Het decorontwerp sluit aan bij zijn opvattingen over theater omdat het geen figuratieve / realistische elementen bevat / abstract is.

Vraag	Antwoord	Scores
18	<p>maximumscore 1</p> <p>Craig zag een belangrijke rol voor het masker weggelegd omdat (een van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none"> – daarmee abstracte / algemene/universele zaken uitgedrukt konden worden (in plaats van de individuele / de psychische gesteldheid van de de persoon / de rol). – omdat met het masker een eerste stap werd gezet van de acteur als mens naar de acteur als marionet. 	
19	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het industriële tijdperk en/of de rol van de arbeider (daarbinnen) waren belangrijke thema's van de revolutie • Hiernaar wordt verwezen (een van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – door in het decor het beeld van een fabriek te creëren, middels stellages / lopende banden / raderen. – door middel van de kostuums, die gebaseerd zijn op de overalls van fabrieksarbeiders. 	<p>1</p> <p>1</p>
20	<p>maximumscore 1</p> <p>In beide gevallen is er sprake van (een van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none"> – een harde breuk met het verleden om een volledig nieuwe toekomst te kunnen opbouwen (herinneringen aan de oude wereld moesten worden weggevaagd). – een geloof in nut en noodzaak van industriële ontwikkelingen / interesse in nieuwe materialen en technieken. – het collectief en/of universaliteit als ideaal (in tegenstelling tot individualiteit) en/of een geloof in (een nieuw soort) samenwerking. 	
21	<p>maximumscore 1</p> <p>een van de volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> – De abstracte avant-garde kunst is niet toegankelijk voor het volk omdat het niet direct leesbaar / 'onbegrijpelijk' is. – Abstracte kunst is de beeldtaal van een kleine elitaire groep, de avant-garde. De partijleiding wil zich daar niet mee identificeren, men wil de grote massa bereiken. 	
22	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vervreemdingseffecten zijn effecten die de lijn / logische samenhang van het stuk doorbreken (bijvoorbeeld het door acteurs wisselen van het spreken in de 1e persoon, naar de 3e persoon) • Vervreemdingseffecten hebben als doel het publiek afstand te laten nemen tot 'het verhaal', zodat het publiek na kan denken / kan reflecteren / een kritisch oordeel kan vormen 	<p>1</p> <p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

23 maximumscore 2

In het decor wordt op verschillende manieren duidelijk gemaakt dat het een theatervoorstelling betreft (in plaats van dit feit te maskeren). Twee van de volgende aspecten maken dit duidelijk:

- De letters POLEN voor het aanduiden van de plaats van handeling.
- Het in het zicht laten van technische elementen zoals het achterdoek inclusief ophangstelsel.
- Het decor bestaat uit een combinatie van abstracte en realistische elementen (alleen de essentiële elementen voor het verhaal zijn aanwezig: een kar, een kanon. Overige delen van het decor worden niet ingevuld).
- De belichting van het toneel is gelijkmatig en fel / er wordt geen sferisch beeld gecreëerd door middel van de belichting.

per juist antwoord

1

Blok 4

24 maximumscore 3

drie van de volgende:

- Er wordt gerapt (muziek die bij hiphop hoort).
- Er is graffiti te zien (kunstvorm die (ook) verbonden is aan de hiphopcultuur).
- Het speelt zich af in een achterstandswijk (vervallen gebouwen, zwerfvuil et cetera wijzen daarop. De Bronx, de wijk waar hiphop ontstond was zo'n achterstandswijk).
- De jongens zijn afkomstig uit een sociale onderklasse (taalgebruik / kleding / gedrag / gesprek over toekomst wijzen daarop. Hiphop wordt gezien als uiting van stedelijke onderklasse).
- De jongens hebben verschillende etnische achtergronden: Afro-Amerikanen en Latino's (hiphop is ontstaan onder jongeren uit deze beide culturen).

per juist antwoord

1

25 maximumscore 1

een van de volgende:

- Het verschaft de film een hoger echtheidsgehalte/authenticiteit.
- Een regisseur kan zich laten inspireren/verrassen door en/of improviseren op de aangetroffen reële situatie.

Vraag	Antwoord	Scores
26 maximumscore 3	drie van de volgende: <ul style="list-style-type: none"> – De beide groepen onderscheiden zich van elkaar door zich als team te manifesteren door een eigen kleur kleding te dragen. – De jongens stellen zich in de ruimte tegenover elkaar op, als in een wedstrijdopstelling. – De jongens dagen elkaar uit in woord en gebaar. – De jongens beoordelen elkaar openlijk in een ruzieachtige sfeer. – De dansers worden aangemoedigd door het publiek. 	
	per juist antwoord	1
27 maximumscore 3	Ze proberen elkaar af te troeven (drie van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – (kracht) door het maken van draai en 'spring' bewegingen op een of twee handen, terwijl de benen van de vloer zijn en/of de acrobatische bewegingen vragen kracht. – (lenigheid) door het maken van acrobatische bewegingen, zoals de split / flikflak / spagaat. – (durf) door het maken van gevaarlijke/risicovolle bewegingen als headspins en/of acrobatische toeren. – (inventiviteit) door de tegenstander te verrassen met bijzondere (nieuwe) bewegingen, bijvoorbeeld door te bewegen als een robot / door te bewegen alsof je aan de grond geplakt zit. 	
	per juist antwoord	1
28 maximumscore 2	<ul style="list-style-type: none"> • hiphop: schokkerige beweging en/of freeze • theaterdans: vloeiende bewegingen 	1 1
	of	
	<ul style="list-style-type: none"> • hiphop: isolatie-techniek (isolations) / los van elkaar bewegende ledematen • theaterdans: het lichaam beweegt / alle ledematen bewegen als een geheel 	1 1

Vraag	Antwoord	Scores
29	maximumscore 2	
	• hiphop: serie solo's	1
	• theaterdans: groepscompositie	1
	of	
	• hiphop: actie-reactie / interactie	1
	• theaterdans: vastgelegde interactie / geen actie-reactie	1
	of	
	• hiphop: improviserend / spontaan	1
	• theaterdans: vastgelegde structuur	1
	of	
	• hiphop: bewegen (met name) op een positie	1
	• theaterdans: bewegen over (een groot deel van) het hele vloeroppervlak	1
30	maximumscore 2	
	• Het is een plek waar mensen elkaar hun danskunsten kunnen tonen en/of kunnen uitblinken op de dansvloer en/of elkaar kunnen inspireren	1
	• Het is een geloofwaardige ontmoetingsplek. Een discotheek is een plek waar mensen met verschillende achtergronden bij elkaar komen. In de film worden de twee werelden als gescheiden voorgespiegeld (enerzijds de hiphopcultuur en anderzijds de theateercultuur)	1
31	maximumscore 2	
	twee van de volgende:	
	– een draaitafel, om (vinyl)platen) te scratchen	
	– een sampler, om opgenomen geluid willekeurig af te spelen	
	– een sequencer, om geluiden elektronisch te moduleren/vervormen	
	per juist antwoord	1
32	maximumscore 2	
	Etnische referenties beweging (twee van de volgende):	
	– schudden met billen/heupen	
	– schokkende bewegingen, golvende beweging van de ruggengraat	
	– op de grond gericht zijn	
	per juist antwoord	1

Vraag	Antwoord	Scores
33	maximumscore 2 Etnische referenties kostuums (twee van de volgende): – 'rokjes' – beenwindsels – kettingen (kruislings) over de borst – hoofddoekjes	
	per juist antwoord	1
34	maximumscore 2 • Door in theaterdans te verwijzen naar de Afrikaanse, etnische folklore, is er sprake van bewustwording van de geschiedenis van een bevolkingsgroep en daarmee van de emancipatie van de Afro-Amerikaanse gemeenschap • De regisseur besteedt uitgebreide aandacht aan hiphop, als een expressievorm waarmee de Afro-Amerikaanse cultuur op een positieve (creatieve en artistieke) manier doordringt in de mainstreamcultuur	1 1

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per school in het programma WOLF.
Zend de gegevens uiterlijk op 21 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen (voor zover deze niet elders in het examen zijn aangegeven)

n.v.t.